

Варја Ђукић и Светозар Цветковић у улози Анђелије и Бановић Страхиње
(Снимио: Жељко Јовановић)

ПОСЛЕ ПРЕМИЈЕРЕ

Дрскост која импонује

Борислав Михајловић Михиз: „Бановић Страхиња”; адаптација и режија Никита Миливојевић;
Будва Град театар

Прво што у представи „Бановић Страхиња” Будва Град театра уочавамо већ на основу костима Бојане Никитовић јесте да је комад Борислава Михајловића Михиза измештен из историјске епохе (почетак јуна 1389. године). Овај редитељски поступак може да делује драстично и смело само некоме ко недовољно познаје драмску литературу. Наиме, „Бановић Страхиња” сасвим сигурно није историјска драма (то се, уосталом, недовољно наглашава у пишевој напомени). Историјско окружење и митска основа користе се за покретање неких сасвим савремених (заправо универзалних) интелектуалних и етичких питања, те се на основу тога ова драма понајпре може сврстати у проблемске комаде шоовске или сартровске оријентације.

Оно што је у редитељском поступку Никите Миливојевића заправо смело и драстично јесте нешто сасвим друго од ове историјске „децентрализације”; у његовој представи није остало ништа од михизовске суптилности у преплитању лирског и ироничног, која сигурно нема поређења у нашој драмској литератури. Миливојевић је направио представу велике интелектуалне храбрости, готово дрскости, у којој су све тананости, недовршености и неопредељивања једног интелектуалца, максимално радикализоване, заострене и доведене до краја снагом једног ратника. Ако се препустимо патетичним метафорама, рекло би се да је комад написао иронични и скептични Југ Богдан, а режирао паметни и смели Бановић Страхиња. Овакво редитељско читање налази оправдање у радикализму времена у коме живимо, времена у коме више нема места за суптилност и неопредељивање.

Редитељски заокрети

Редитељ је, превасходно, драстично интервенисао у погледу драмске структуре комада. Исправно уочавајући да је централни догађај комада суђење слабој и незаштићеној жени у праскозорје судбоносне битке, Миливојевић је судски процес развијао целим током представе, док су друге сцене представљале реконструкцију

узрока њене прељубе и издаје. Овим поступком, осим што је фокусиран централни догађај драме, добијено је знатно на динамичности и ритму, што је, такође, супротно пишевим намерама (у драми се управо инсистира на статичности).

Данак – радикализму

Још значајнији од интервенција на плану форме јесу редитељски заокрети у погледу значења комада. Писац чији сви јунаци суде или против своје воље или не пристају да суде, ни сам не пристаје да суди: позиција сваког lika у комаду има своје интелектуално и етичко оправдање. На крају представе Никите Миливојевића остају два супротстављена, непомирљива тabora: Бановић Страхиња и његова жена и клан Југовића, коме приступају Влах Алија и верни Страхињин слуга Милутин (питамо се зашто не и Страхињина мајка, када то радикализам редитељског поступка тражи). Светозар Цветковић (Страхиња) и Варја Ђукић (његова жена) остају сами и почињу један грчевит плес, плес без лакоће и грациозности, у коме сваког тренутка само што се, онако високи и танки, не слома, али који доследно и пркосно ипак настављају (одлична кореографија Соње Вукићевић и музика Зорана Ерића). Наравно, сценска појава не би била довољна да није и сведених, ненаметљивих и прецизних глумачких средстава којима се ово двоје глумаца користе.

Логично је да овако смела представа мора да плати и неки данак свом радикализму. Одстрањивањем неприсутног присутног lika Мајке Југовића изгубила се идеја о ирационалности и апстрактности грандиозних политичких визија које осујећују „мале” законе „живота и крви” које тако предано брани Бановић Страхиња. Шта симболизују Југ Богдан и његови синови у овој представи? Бескрупулозне политичаре, декадентну аристократију, амбициозне скоројевиће?

Највећа жртва овакве редитељске недефинисаности је Југ Богдан Миодрага Кривокапића, чија су бахатост и грубост (сугеришу идеју о Југовићима као скоројевићима) у непомирљивој колизији са мудрим, благо ироничним и увек поштеним изјавама старог племића.

Из преосталог дела глумачког ансамбла издвајају се Бранимир Поповић који је направио ефектну бравуру са својим дијаболично шармантним и максимално еротизованим Влах-Алијом и скрушена и старовремска Страхињина мајка Љиљане Крстић.

Никита Миливојевић је од полемичке драме направио полемички театар који импонује својом интелектуалном храброшћу, театра са којим се може дебатовати. А, све оно с чим се може дебатовати, било да је представа или критичко мишљење, неоспорно вреди.

Иван Меденица

ФЕСТИВАЛ ФИЛМСКОГ СЦЕНАРИЈА

Окренимо филм на

– како учесници „Летње школе филмске драматургије”

Врњачка Бања, 20. августа
„Филмска прича треба да има почетак, средину и крај, али не мора баш тим редоследом”, рекао је једном приликом славни француски редитељ Жан-Лик Годар. Сценарио слично виде и наши будући драматурзи, млади бунтовници, студенти факултета

– По професији коју учим ја сам редитељ, а не сценариста, али сматрам да сваки редитељ мора да буде јако добар драмски писац јер је он „газда” – додаје Стефан, чијем је синапису за

Награде за